

A Magyar Környezeti Nevelési Egyesület hírlevele 2008. május

1%

Kérjük tagtársainkat – és rajtuk keresztül barátait, ismerőseiket –, hogy közös feladatunk, a környezeti nevelés előmozdítása érdekében nekünk ajánlják fel adójuk 1%-át.

Az egyesület adószáma:

18043554-1-43

A 2x1%-ról szóló Rendelkező nyilatkozatot idén már nem kis borítékban kell beadni, hanem az adóbevallás **0753-D** jelű külön lapjára kell beírni a megfelelő adószámot.

Elnökség

Figyelem!!!!

**A MKNE XVI. Országos Szakmai Találkozója
„A Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia Tükrében”
Debrecen, 2008. szeptember 19-21.**

„Voltál-e már Debrecenben, barátom? Láttad-e e pusztai várost...”

(Petőfi Sándor)

De ha voltál is, azt láttad-e, amit mi tudunk mutatni?

„Magszépült a cívisváros, mintha kisöpörték, leporolták volna” (Móricz Zsigmond)

Mindenkit szeretettel, izgalommal várunk!

Ildi, Hajni, Andrea

Előzetes programterv:

Időpont	Program	Helyszín
szept. 19., péntek 15 órától	Regisztráció Iskolabemutató az érdeklődőknek	Tóth Árpád Gimnázium (TÁG), Illetve Gulyás Pál Kollégium
16 óra	Megnyitó	TÁG
16–19 óra	NKNS a gyakorlatban – plenáris előadás – kerekasztal-beszélgetés (Vásárhelyi Judit)	TÁG
	Vacsora: Terülj, terülj asztalkám... Hozz valami finomságot! jelszóval	TÁG
péntek este	Táncház, kézműves foglalkozás	TÁG Üvegerem

szept. 20., szombat egész nap	Terepi programok: ebéd, vacsora, tábortűz Hortobágyon (vetélkedő, őszi csillagképek)	Hortobágy 2 busszal
-------------------------------------	--	---------------------

szeptember 21., vasárnap délelőtt	Szakmai program: csoportmunkák, módszervásár	Zöld óvoda Diószegi Sámuel Erdei Művelődési Ház Tóth Árpád Gimnázium
délután	Fakultatív programok	

Szervezési részletek:

A találkozás helyszíne: Tóth Árpád Gimnázium

4024 Debrecen, Szombathi I. u. 12.

Telefon: 06-52-411-225/120, vagy este: 52/319-678

Háziasszony: dr. Budayné dr. Kálóczi Ildikó (budayne@freemail.hu) és dr. Csapóné Tábori Hajnalka (lyciumkor@freemail.hu)

Elhelyezés: a Gulyás Pál Kollégium (4024 Debrecen, Sumen u. 3.) 4 ágyas szobáiban

Az iskola és a kollégium nagyon közel van egymáshoz

Részvételi díj:

Ld. a [Jelentkezési lapon!](#)

Jelentkezés módja: augusztus 15-ig a mellékelt jelentkezési lap (ld. Mellékelve) és a részvételi díj átutalásáról szóló igazolás (vagy a díj befizetését igazoló csekkmásolat) visszaküldésével az Egyesület postacímére (MKNE, 1397 Budapest, Pf. 530.) *ajánlott küldeményként!*

A jelentkezési lapot igyekezzetek pontosan kitölteni!!! (Megtaláljátok a Körben, de letölthető lesz a honlapunkról is: www.mkne.hu.)

Befizetés módja: lehetőleg átutalással (és csak végső esetben csekken) az egyesület ELLA Banknál vezetett számlaszámára: 17000019-11704959, a közlemény rovatban feltüntetve a következőket: „OT részvételi díj” és a befizetett résztvevők neve.

Mit/kit hozzatok?

- módszertani ötleteket a „Te hogyan csinálod?” témában
- fiatalokat, jókedvet
- kényelmes cipőt, megfelelő öltözetet (és a szokásos túrákészetet) a pusztai bóklászáshoz
- fürdőruhát, ha van kedved (és lesz időd) úszni
- a pénteki „Terülj, terülj, asztalkám!”-ra sok-sok otthoni finomságot, itókat
- saját (öreg, öblös, szép) bögrét a szomjoltó iszogatásához

Közlekedés: Mivel ez nem közgyűlés, ha nem lesz pályázati pénz, az Egyesület nem tud támogatást adni az útiköltségekhez.

A részletekről bővebben a következő Körben, ill. később, az Egyesület honlapján!

Ne feledjétek augusztus 15-ig feladni a jelentkezési lapotokat, s befizetni a részvételi díjat. Bizalommal, szeretettel és kíváncsian várjuk jelentkezéseteket!

Ez történt az előző szám óta

Közyűlést tartottunk

Március 1. napján megtartottuk évi rendes Közyűlésünket (a TIT Stúdióban). Ezen megtárgyaltuk – és a Felügyelő Bizottság támogató véleményének meghallgatása után – elfogadtuk a 2007. évről szóló közhasznúsági jelentést. Ezután a részletes tartalmi beszámolót, az elnökségi beszámolót és a választmányi beszámolót hallgatta meg – és fogadta el – a Közyűlés.

Az Elnökség tájékoztatta a Közyűlést arról, hogy az egyesület továbbra is rossz anyagi helyzetben van, bár 2007-ben a romlás számottevően fékeződött. 2008-ra nézve továbbra is elsősorban a pályázataink sikerességében bízhatunk.

Lélekiemelő pontja volt a Közyűlésnek az idei Puli-díjak átadása. Erről külön beszámoló olvasható ebben a Körben.

Néhány ponton módosítottuk az egyesület Alapszabályát jövőbeli pályázási lehetőségeink bővítése érdekében.

A Közyűlés végül alaposan megvitatta, majd elfogadta a 2008. évi munka- és költségvetési tervet. Feladat rengeteg van; várjuk és kérjük tagjaink önkéntes munkáját.

Victor András elnök

Ismét Puli-díjakat osztottunk

Mindenki nagy öröme a március 1-jei Közyűlésen tovább bővült a „puli-tulajdonosok” listája; és négy szürke puli kutyas is új otthonra talált.

Fekete Puli-díj gazdája:

Emri Erika, aki a Módszerkosár szerkesztését rendíthetetlen energiával és fegyelemmel végezte. Öszintesége, kedvessége és pozitív hozzáállása nagy hasznára volt az Elnökségnek.

Szürke pulisok:

Nagyon köszönjük **Schróth Ágnesnek**, hogy sok áldozatot vállalt az Egyesületért mint „beugró” elnök. Mintaszerű, fegyelmezett és fegyelmező volt a munkája, mindamelltt, hogy mindig példamutatóan korrekt az emberi kapcsolataiban is.

Saly Erika igényes munkavégzésével, pozitív hozzáállásával, építő kritikáival, bölcsességével, kiemelkedő ügyszeretetével és munkavállalásával az Egyesületet legtöbbet segítők egyike.

Barna Imréné Panni az Egyesület számos rendezvényén volt nélkülözhetetlen segítők. Embersége, nyugalma, szeretetteli személyisége egyesületi életünk egyik kincse.

Tóthné Timár-Geng Csilla sokévi áldozatos munkát „lehúzott” az Elnökségben. Pedagógiai szakértelmével is sokat segített. Évek óta ő a budapesti ökokarácsonyok szervezője és házigazdája.

Az Aranygyapjas Puli Rend tagjai

A közgyűlésen az egyesület elnöksége nevében Victor András elnök az alábbi tagtársainkat kérte fel „tisztelettel és szeretettel, hogy legyenek az ARANYGYAPIJAS PULI REND (hivatalosan: Szakértői Testület) tagjai, segítsék az elnökség – és ezen keresztül az egész egyesület – munkáját a környezeti nevelés céljainak minél teljesebb elérése érdekében”:

Barna Imréné, Horváth Kinga, Kőnczey Réka, Németh Mária, Nyiratiné Németh Ibolya, Treiber Pálné, Trescsik Angéla

Köszönjük nektek az áldozatkész munkát és a kifogyhatatlan energiát, ami bennetek rejlik!

„Pulis” kapta a Lehoczky-díjat!

Idén 4. alkalommal került átadásra a Lehoczky János-díj. Az Erdei Iskola Egyesület és a KOKOSZ által alapított díj célja emléket állítani a fiatalon elhunyt, ám gazdag munkásságot maga után hagyó környezeti nevelőnek, pedagógusnak, és díjazni a Lehoczky János emlékéhez méltó munkásságot folytató erdei iskolázókat, környezeti nevelőket. A beérkezett jelöltek közül a kuratórium döntése alapján 2008. április 12-én **Adorján Rita** vehette át a környezeti nevelők magas rangú erkölcsi elismerését jelentő szobrot a KvVM Zöld Galériájában.

Szívből gratulálunk, Rita, megérdemelted!

Adorján Rita

Rita tevékenysége szerteágazó, leginkább mégis a Mókus Suli vezetőjeként ismerjük, mivel az erdészet megbízásából 13 év alatt jól működő, nagy gyermeklétszámot foglalkoztató erdei iskolát hozott létre Árpádtetőn. Küldetésük fő célja érzékenyítés a természet szépségeire, fajismeret bővítése, komplex látásmód kialakítása, a természet iránti felelősségtudat kialakítása. Programjaikat az iskolai ismeretanyagra dolgozták, dolgozzák ki. Állandó partnereik a pécsi óvodák, általános és középiskolák tanulói, és hallgatók a felsőoktatás területéről, számuk éves szinten több ezerre tehető. Vendégeik visszatérők, így munkájuk hatékonyságáról folyamatosan visszajelzést is kapnak. Foglalkozásaik a terepen történnek, a résztvevők így hasznos, a gyakorlatban is alkalmazható ismeretekre tesznek szert.

Innovatív, lelkes, ötletekből kifogyhatatlan, szívesen ad tanácsot, segít, ad tovább módszertani anyagokat, ha kéri rá. Tevékenysége nem csupán az erdei iskolára korlátozódik. A környezeti nevelés minden színterén jelen van. Rendszeresen képi magát és képez másokat. Hosszú évek óta aktív tagja, többek között alapító tagja a Magyar Környezeti Nevelési Egyesületnek, tagja az Erdei Iskola Egyesületnek és a KOKOSZ-nak, a Magyar Természetbarát Szövetségnek, az Országos Erdészeti Egyesületnek is. Minden évben megszervezi a Baranya megyei Erdők hete programot, háromszor szervezte a Magyar Környezeti Nevelési Egyesület találkozóját, foglalkozásokat vezet a Dombóvári Herman Ottó Oktatóközpont tanár-továbbképzéseiben, megszervezte az Erdészeti Erdei Iskolák Országos Találkozóját Sikondán, és számos tábor és vetélkedő főszervezője.

Kezdeményezésére együttműködési szerződést írt alá a Mecseki Erdészeti Zrt., a Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Kara és az Egészségügyi Főiskola, amely alapján a hallgatók tanítási gyakorlatukat a Mókus Suliban végezhetik irányítása alatt.

A KöNKomp kezdeményezésére indult, a szolgáltatókat összefogó regionális együttműködési hálózat kialakításának aktív részese, mely az Aktív Szabadidő és Környezeti Nevelés Dél-Dunántúli Összefogás néven alakult meg, ebben szerepet vállal vezetőségi tagként.

Adorján Rita neve országosan ismert a környezeti nevelés területén munkálkodók között. Számos publikációt is jegyez, környezeti nevelési munkáját a Petőfi Sándor utcai általános iskola erdei iskolai programjának szakmai anyagai is dicsérik, a „Magonc – Természetismereti játékok az erdőben” című munkája 4 kiadást élt meg, ami nagyon hasznos módszertani segítség a terepen dolgozóknak. Az általa tervezett Mókus tanösvényhez olyan munkafüzetet készített „Útikalauz” címmel, mely játékokkal, terepen önállóan is megoldható feladatlapokkal és növényhatározó melléklettel teszi lehetővé mind a gyerekeknek, mind a felnőtteknek az erdő megismerését.

Határozott, ám mégis kedves személyisége igaz, elkötelezett, fáradszóró pedagógustakar.

A fentiek alapján a kuratórium Adorján Ritának ítélte meg a 2008. évi Lehoczky János-díjat, melyhez mindannyian szívből gratulálunk.

Czippán Katalin
a kuratórium elnöke

Globális és regionális skálán is változik az éghajlat

Ez volt a címe annak az előadásnak, melyet Bartholy Judit, az ELTE Meteorológiai Tanszékének vezető tanára tartott a közgyűlés hivatalos napirendi pontjai után. Erről a nagy érdeklődést kiváltó, igen érdekes előadásról bővebben olvashattok a módszerkosárban, s a honlapon is.

Kör-bál 2008 – ahogy a különböző generációk látják

Milyenek is a Kör bálók? Mitől emlékezetesek?

(Össze kellene gyűjteni: milyen programok, játékok voltak, milyen táncokat tanultunk, táncoltunk, mit ettünk-ittunk. Hány Módszerkosár telne meg?)

Azt gondolhatnánk, hogy ezt már nem lehet fokozni. De igen, lehet!

Fáradtan, nehezen indult a bál. „Valaki hiányzik a táncból...” hangulatom volt. A viharos időjárás, más elfoglaltság, fáradtság, betegség, s még ennél is rosszabb miatt hiányoztak azok a tagtársaink, akik már a jelenlétükkel is vidámságot sugároznak.

Rászántam magam, és felvettem a báltra tervezett táncruhám, a legkényelmesebb cipőm, fejemre tettem a reneszánsz fejdíszemet, s hozzákezdtem a velencei karneválok hangulatát idéző álarc készítéséhez. Angéla irányításával csodálatos alkotások kerültek ki a kezünk alól.

Közben a „Terülj asztalkám” ismét megtelt finomabbnál finomabb étellel-itallal. Margit az egész napos gondoskodás után fáradszóróan rendezte el az újabb ingyencégeket. Volt, aki szembe szállva a viharral hazament az almás pitéért. Meg is kóstoltunk becsületesen mindent. A „Györgyi cukrászat” remekeit a bálterem kellős közepén, egy első osztályú fogadás eleganciájával majszolgattuk, s nyaltuk meg mind a tíz ujjunkat utána.

Robi DJ most is mindent megtett a jó hangulatért. (A bál végén, amikor segítettünk kivinni a felszerelést az autóhoz, „kézzelek foghatóan” éreztem, mennyit fáradozik értünk.) És ezt még tudta fokozni, új dalokat is szerzett. S aki nem süppedt el az aula kényelmes ülőgarnitúráiban, az megtapasztalhatta, milyen megfoghatatlan dolog a tánc. Amikor már úgy érezzük, mozdulni sem bírunk, akkor egy fergeteges tánc után feltöltődünk energiával.

A hab a tortán a Köröcske kalózkodása volt. Átvették az irányítást, s mi boldogan teljesítettük parancsaikat, s két bal lábbal táncoltuk a kalóztáncot. Végül maguk közé fogadtak, s majd meglátjátok, mire leszünk képesek közösen.

T. D. Erzsi

Részlet egy kalóz naplójából

Március 2.

Bizony mondom, nem akármilyen szigetre vetődünk tegnap este a Zsombolyai-tengeren! BÁLnákat követtünk, úgy találtuk meg. KÖRbehajóztuk, és kissé viszonTAGságosan ugyan, de végül kikötöttünk. Micsoda népség! Rájuk rontunk ordítva, ijesztve, sűrűltve, erre ahelyett, hogy hanyatt-homlok rohannának – ki-ki a maga rejtekhelyére –, széles mosollyal fogadnak minket. Egyesek, megbocsásson a nyomdafesték, de pofátlanul merészen még vissza is szólogattak, nem tudták ezek, hogy ki az úr. Hogy letörjük virágzó jókedvüket, ahogy ez felénk szokás, elkoboztuk az értékeiket, mi mást tettünk volna, és lehetetlen feladat elé állítottuk őket: tanulják meg a legfontosabb szertartásainkat! És a pimaszak! Ezer tenger és vasmacska! Nekiálltak, és megtanulták őket! Legfőltettebb kincseink: a kalózköszönés, a rituális tengeri tánc! Mondanom sem kell, hogy ezek után elkerülhetetlen volt a befogadásuk. Persze nem adtuk olyan könnyen a testvérséget, előbb megnéztük, mit is gondolnak a kalózéletről. Ők meg verseltek-táncoltak nekünk, beleadtak apait-anyait, egy szó mint száz, méltónak bizonyultak a barátságunkra. És percekben belül magunk között tudhattuk immár a számlálhatatlan Fülcimpa vagy Nyakszirt Jacket, Körömágy és Vesemedence Joe-t, Térdkalács és Dobhártya Jimet. Megtáncoltattak minket a maguk módján, és persze, na persze... visszakapták, amit elvettünk, és a balgák addig csereberéltek, míg végül mindenkinek ugyanaz jutott, mint ami azelőtt is az övé volt. (Semmi új kincs!?) Hol itt a rablóvirtus, kérem szépen? Van mit tanulniuk.

VL

Zöld OT-n jártam!

A XVIII. Környezet- és Természetvédő Szervezetek Országos Találkozóját idén Pécsen tartották március 27. és 30. között. A fekete pulit Vásárhelyi Judit, Kun Margit és Takács Eszter is képviselte rajtam kívül.

Én sajnos csak csüörtök késő este, munka után tudtam csatlakozni az akkor még kis csapathoz, így az előprogramokról lemaradtam (Jakab-hegy, Harkány, Pécs-Somogy, Gyűrűfü). De Fridrich Agitól és Szilágyi Ákostól megtudtam, hogy hatalmas volt Gyűrűfü iránt az érdeklődés, mozgalmásra sikerült a csüörtök délután mindenkinek.

Az első éjszakát a Puskin téri középiskolai fiúkollégiumban töltöttük, ahol egy kidolgozott felsőtestű, marcona kinézetű testnevelő tanár szívélyesen megmutatta a szobámat, miközben dörgedelmes hangon aludni zavarta kóborló diákjait.

Reggel a másik érdekes látvány az volt, ahogy a félálomban lévő fiúk, a már megszokott útvonalon haladva, visszahőköltek a mosdó ajtajából, mivel azt a részt a szervezők ideiglenesen lezárták a „női szakasznak”.

Pénteken az átszállítmányozásunk után már a Kodály úti kollégiumban fogyaszthattuk el a finom reggelit (helyi termelők alapanyagaiból), majd kezdődtek a kulturális és szakmai programok. Én a Biokom Kft. telephelyét látogattam meg, ahol hihetetlen kedvesen és nyitottan fogadtak bennünket. Sajnos így lemaradtam a városnézésről, de nem bántam meg, mert megtudtam, hogy a fehérpapír-hulladék eladása külföldre milyen komoly bevétele a cégnek, illetve hogy Baranya megyében 1000 főre jut egy hulladéklerakó sziget, míg Budapesten összesen csak 600 sziget működik. Felmerült bennem óhatatlanul a kérdés, hogy ha Baranyában ilyen jól tud működni a szelektív hulladékgyűjtés, akkor máshol miért nem...?

(Megvan annak az úrnak a telefonszáma, aki kupakokból kerti bútorokat, padokat gyárt.)

A délutáni szekcióülések nem mentek zökkenőmentesen, ugyanis elfelejtették előre kinyitni a termek ajtaját, így a hallgatók együtt topogtak az előadóval a csukott termek előtt 15-20 percig. A standok sem készültek el időben, sőt a projektorhiányt a másnapi szekcióig sem sikerült megoldani.

Az esti kötetlen programok nagyon jó hangulatúak voltak: beszélgettünk az erdei iskolák jövőjéről, pontokba szedtük a javaslatainkat; táncoltunk a táncházban; Simonyi Gyula vezetésével élő fáklyás békejelet alkottunk tűzjáték és zenei aláfestés közben; majd Lóránd Attila fotográfus venezuelai útjáról készült képeit csodálhattuk hihetetlennek tűnő történeteivel, természetesen teljes sötétségben, a „Föld órája” programhoz csatlakozva.

Napközben lehetőség volt „csi kung - tai csi”-zni, úszni egy nagyot (én ezzel éltem is), sétálni az egyetem botanikus kertjében, vért adni, segíteni Pécs városának a tavaszi nagytakarításban, vagy megnézni a magyar újrahasznosítással foglalkozó alkotók kiállítását.

A fórum Szili Katalinnal és Fodor Gáborral, illetve másnap a pályázatkezelő szervekkel, nem sok újat mondott. Nagy könnyebbség lenne, ha sikerülne megvalósítani, hogy a költségvetési formanyomtatványok minden pályázathoz azonosak legyenek, az NCA mintájára, hogy a könyvelők fel tudjanak rá készülni.

A jelölőlisták véglegesítésekor heves vita bontakozott ki az Ökotárs Alapítvány képviselőivel. A „Norvég Civil Támogatási Alap” pályázatban az alapítvány fogja elbírálni a Környezetvédelem és fenntartható fejlődés témakörre beadott pályázatokat.

Vasárnap reggel levezetésként még tettünk egy kis sétát a Tubesre, de rögtön rendőri kíséretet is kaptunk, nehogy demonstrációvá váljon a kirándulás!

Sajnos Katona Kriszta Murál Morál csoportjával már csak kevesen festettek együtt, sietett mindenki haza. Út közben egy kis kitérővel még megcsodáltuk a Melegmányi-völgy mésztufáit, és „bepájoztunk” medvehagymát a következő hetekre is.

Összességében jó hangulatú országos találkozó volt, extra finom ételekkel (mangalicakolbász, medvehagymás masni stb.), csak a szervezés lehetett volna kicsit jobb.

Bartha Cili

Környezeti nevelésről a Civil Rádióban

Igen meglepődtem, amikor márciusban felhívott a Civil Rádió munkatársa, hogy szeretne beszélgetni velem a környezeti nevelésről. Hamar kiderült, hogy Victor András ajánlott kettőnket, és azt is hamar megtudtam, hogy Darvas Kata a másik meghívott.

Kata hozta a Zöld DÖK két diákvezetőjét is. Beszélgettünk a környezettel való harmonikus kapcsolatáról, a tanulók és a felnőttek szemléletéről, hozzáállásáról. Jó volt hallani a diákok véleményét is ezekről a témákról. Természetesen beszélgettünk a pedagógusok szerepéről, az iskolában folyó konkrét tevékenységekről is. Mindketten nagyon büszkék lehetünk, mert igen sok eredményt könyvelhetünk el ezen a téren. A Budai' és a Bárdos' tevékenységét, szellemiségét igen sok területen áthatja a környezeti nevelés. Természetesen elmondtuk azt is, hogy sikereinkben igen jelentős szerepet töltött be az MKNE, a KOKOSZ és az Ókoiskola hálózat. Jó volt beszélgetni az iskolák zöldítéséről, az erdei iskolák szervezéséről, de még a fenntarthatóságra nevelés, a szelektív hulladékgyűjtés és a klímaváltozás is előkerült.

Hogy nekünk ezek a dolgok fontosak - az már természetes, de a hallgatóság, a hétköznapi ember hogyan gondolkodik ezekről a témákról, azt nem tudom. Mi jól éreztük magunkat, és remélem, hogy a hallgatóságra is ragadt legalább egy kicsi a lelkesedésünkől.

Timár-Geng Csilla

Csoportjaink életéből

Múzeumi csoport

A Pál utcai fiúk nyomában

(Múzeumi séta a Fűvészkerttől a Petőfi Irodalmi Múzeumig)

Április 5-én, szombaton egy pesti sétára indultunk az iskola elől. Először a Fűvészkertet néztük meg a szervezőkkel és a Környezeti Nevelési Egyesület tagjaival. Rengeteg gyönyörű növényt láttunk. A pálmaházban pedig folyton azt találgattuk, hova is bújhatott el Nemecek a vörösingesek elől.

Utunk következő állomása az újonnan épített grund volt. Mielőtt odaértünk volna, rengeteget beszélgettünk a lányokkal, hogy milyen módszerekkel fogjuk legyőzni a fiúkat. De mikor odaértünk, ki se próbálhattuk magunkat, mert a grund be volt zárva valami rendezvény miatt. Persze mi mondtuk, hogy menjünk be a kiskapun, esetleg próbálkozzunk a Mária utcai kapun (ez volt a poén) vagy legalább beszéljünk a szervezőkkel, de a felnőttek hajthatatlanok voltak. Szerintem mindenki el volt szontyolodva, mert a regényben is ez a fő helyszín.

Kiderült viszont, hogy a múzeumkertben fogunk golyózni, ezért ismét jókedvünk lett. A múzeum gyönyörű és a kertje is mesés. Mikor bementünk, mindenki választott magának három üveggolyót, majd a gyerekek és a felnőttek külön-külön játszottak. A lényeg az volt, hogy a golyó minél közelebb kerüljön a falhoz, a mi esetünkben a táskához. Mindenki hazavihette a nyereményét. A játék után megettük a tízórainkat, és Tamás bácsi sütivel is megkínált bennünket. Innen átsétáltunk egy szép virágos utcán keresztül a Petőfi Irodalmi Múzeumba. Éljen a grund! Ez a kiállítás címe, mely a Pál utcai fiúkról szól. A folyosó fa lambériával volt borítva, mintha

főldszintes kis házak mellett lépkednénk, így még jobban a múltban éreztük magunkat. A falakat képek és egy édességbolti kirakat díszítette. Az első teremben megnézhattuk, milyen is egy múltbéli osztályterem és dolgozószoba. Természetesen feladatot is kaptunk, meg kellett a Gittegylet kellékeit keresni. Éppen az iskolapadnál jártam, mikor egy felnőtt azt súgta, hogy nézzek be a padba. Hát igen, ott volt egy doboz, benne a bélyegző, a zászló és a gitt. A másik terem teljesen a fiúkhöz kötődött. Láthattunk mindenféle üveggolyót, a történetet illusztráló képeket, domborműveket és egy farakást, rajta a Grund alaprajza, valamint egy csibésszótár. Az utolsó terem „Mindent az íróról” címszóval volt berendezve. Kiállították az író díjait, életrajzát és egy íróasztalt az ő könyveivel, játékaival. A falakat a több nyelven kiadott Pál utcai fiúk könyvborítói díszítették.

Nekem nagyon tetszett ez a délelőtt, örülök, hogy elmentem. Remélem, más is kedvet kap egy ilyen sétához a Józsefvárosban és a Belvárosban, ahol ez a becsületről, bátorságról és tiszteletről szóló regény játszódik.

Tatár Nikolett 5. enzé
Bárdos Lajos Általános Iskola és Gimnázium

Jégkorszak – A Magyar Természettudományi Múzeum kiállítása

A Jégkorszak című nagyszabású interaktív kiállítás szakmai megnyitójára invitálta a Kör tagjait a múzeum nevében Vásárhelyi Tamás. Boldogan vegyültünk el a szakma minden bizonnyal legkiválóbbjai között, s élveztük a bennfenteseknek járó különleges hangulatot.

A kiállítás nagyszerű, mindenképpen nézzétek meg, és vigyetek minél több gyerekcsoportot. Ne hagyjátok ki Gyimát , a 39 000 éves

mamutborjú-múmiát sem, hiszen most júniusig az eredetét láthatjátok, később csak a rekonstrukcióját, Dömét.

H.É.

Köröcske

Köröcske-Pangea kirándulás
2008. február

Az idén első ifjúsági programunk nem váratott magára sokat. Ahogy az első februári napsütés megérezte velünk a tavasz közeledtét, elmentünk egyet kirándulni a Börzsöny szépséges hegyei közé, amivel már a mogyoróhegyi OT során is szemeztünk néhányan.

Úgy adódott, hogy egyesíteni tudtuk a Köröcske kirándulást a Pangea egyesület fiataljainak geotúrájával, így nem csak a sok hegyen található tengeri maradványról tudhattak meg az érdeklődők többet, de mélyíthették a hasonló profilú egyesületek közötti barátságot is. Ezt hegyen-völgyön és az útba eső vendéglátói-pari egységekben meg is tettük.

A vasútállomáson kicsit még zavaros volt a „ki-kivel van helyzet”, de a Kóspallagi buszra már 24 diákjegyet alkudtam ki a sofőrtől (ebből egy kutyadiák) 100 forintos egységáron. Mivel a társaság

vegyes volt, és sokan most találkoztak először, kicsit különálló, de átjárható csoportokban sétáltunk le Nagymarosra. Szép volt az idő, gyönyörű volt az ébredő természet és nagyon jó hangja volt a befagyott völgytő jegén „kacsáztatott” köveknek.

Az ott lévők meg is állapodtak a (lazán) szervezett természetjárás folytatásában. Következő helyszín a Bükk. Időpont: késő tavasz, kora nyár (?). Figyeld a köröcske levlistát (korocske@googlegroups.com feliratkozás: akos14@gmail.com)

Szilágyi Ákos

Helyi csoportjainkról

Debreceni Lyciumi kör

Debrecenben új kiadvánnyal gyarapodtunk: „Borostyán tanösvény” címmel megjelent a Nagyerdő Füzetek IV. száma. A füzet a Debreceni Nagyerdő Borostyán tanösvényének növényeit mutatja be rendszertani sorrendben. A sorozat szerkesztője: Cs. Tábori Hajnalka, szerző Csetreki Ernőné, a fotókat Lovas Márton Levente és Cs. Tábori Hajnalka készítette.

Ezzel a füzetrel köszöntöttük hetvenötödik születésnapján Csetreki Ernőné Gyöngyösi Katalin középiskolai tanárnőt, kedves munkatársunkat és tagunkat, mindnyájunk Kati nénijét. Isten éltesse sokáig!

Csapóné Tábori Hajnalka

Hódmezővásárhely

A Szent István Általános Iskola Zöld Kapocs Oktatóközpontja és a környezeti nevelők városunk hulladékgazdálkodási koncepcióját támogatva a szelektív hulladékgyűjtés népszerűsítését tűzte ki céljául. A Téglagyári tanösvényen az elmúlt évben avatott „Újra megtalált érték” környezetvédelmi tanösvény a város hulladék helyzetét és változtatás lehetőségeit mutatja be információs tábláin az odalátogatóknak. Szeretnénk, ha a gyerekeken keresztül a szülei is változtatni tudnának megrögzött szokásaikon. Az „Újra megtalált érték” projekt egy hosszabb időn át tartó rendezvénysorozat, melynek első állomása egy környezetvédelmi tanösvény volt. Ezt követte az ötfordulós levelező verseny, mely lezárásaként a város óvoda- és iskolapedagógusainak szelektív hulladékgyűjtésre épülő előadások, tanácskozások és bemutatók következtek.

Az „Újra megtalált érték” levelező versenyen 250 diák vett részt. A népszerű levelező verseny a városban szelektíven gyűjtött anyagokat és az újonnan bevezetésre került zsákos gyűjtést ismertette meg. Ha a gyerekek a keletkező hulladékban képesek lesznek meglátni az értéket, megváltozik a környezethez való viszonyuk is.

A népszerűsítő akcióprogramhoz kiállítást is szervezünk, melyet Hulladékművészet címmel hirdettünk. Az alkotások nemcsak a másként gondolkodást segítik, hanem a gyerek alkotó képzetének fejlesztését is, egyszerű, hétköznapi anyagokból.

A pedagógusok részére konferenciát szervezünk, amely kitekintés azon elképzelések felé, amelyek uniós elvárások alapjait szolgálják a környezetvédelem területén.

A Vásárhely északi részén található Téglagyári tanösvény fejlesztésének eredményeként városunk a Zöld Kapocs Oktatóközponttal kialakított egy olyan néprajzi parkot, amely minden évben új

területekkel fejlődik. A helyszín nemcsak oktatási, hanem turisztikai értékeket is képvisel városunk rendezvényei sorában. Az Időutazás című rendezvény nyomán, az elmúlt években újkőkori házat, honfoglaló parkot hoztunk létre. Az idei évben rendezvénysorozatunk a középkorba érkezett. Terveink szerint felépítésre kerülne az a kerek ól, amely a Dél-Alföld jellegzetes építményei közé tartozott.

Hogy a terület az iskolai oktatásban minél jelentősebb szerepet kapjon, az idei tanévben a Zöld Kapocs Oktatóközpont és a Hódmezővásárhely és Térsége Turizmusáért Egyesület felkérésére a történelem munkaközösség levelező versennyel szeretné felkelteni a gyerekek érdeklődését a középkori vásárhelyi élet iránt.

A csapatok meghívást kapnak a szeptemberben megrendezésre kerülő Középkor a kubikokban c. rendezvényre, ahol gyakorlati foglalkozásokon mérhetik össze tudásukat, és vívják meg a végső észpárbajt.

Walterné Böngyik Terézia

Az Iskolazöldítés program hírei

A) Április 3. és 12. között megtartottuk Budapest Terézvárosban az Iskolazöldítés továbbképzést. A képzést a kerületi önkormányzat fizette, így az iskolák továbbképzési keretét nem is kellett felhasználni. A képzés nagyon jó hangulatú volt; intenzív, lelkes munka folyt. Összesen tizennyolc pedagógus vett részt különböző terézvárosi általános és középiskolákból. Most várjuk a záródolgozatok beérkezését.

A továbbképzés vezetésébe a következők kapcsolódtak be: Albert Judit, Németh Mária, Pálosi Katalin és Varga Attila. Köszönet nekik az eredményes munkáért.

B) A honlapon fent lévő „környezeti nevelési tanácsadói adatbázis” sajnos nagyon lassan gyarapszik. (De legalább gyarapszik.) Várjuk a további jelentkezéseket. A felhívás és a jelentkezési lap a honlapon, az Iskolazöldítés oldalon elérhető.

Az IZ csapat nevében
Victor András

Beadott pályázatok, és folyamatban levő projektek

Beadott pályázataink

Márc. 12.: NCA: működési pályázat (Kért: 6 050 864 Ft)

Márc. 28.: NCA: együttműködés más szervezetekkel (Kért: 2 957 956 Ft)

Márc. 28.: NCA: döntéshozó testületekben részvétel költségei (Kért: 951 000 Ft)

Ápr. 3.: NKA: Gyertek velem madarászni! – kiadás (Kért: 660 000 Ft)

Ápr. 14.: NCA: civil kapacitásfejlesztés (NKNS megújítása) (Kért: 3 833 200 Ft)

Ápr. 21.: NCA: nemzetközi szervezetekkel együttműködés (IUCN) (Kért: 1 997 350 Ft)

Fenntartható fejlődés kampány

Az MKNE fenntartható fejlődéssel foglalkozó kampánya – amelyről az előző két számban is hűségesen beszámoltam Nektek – lassan a véghajrába ér, de persze sok még a tennivaló. Örömmel jelentem, hogy a projektnek már önálló oldala is van az MKNE honlapján (a Projektek között), így az aktualitásokról ott is ki-ki találhat információt. Nézzétek meg! :-). Folyamatosan bővülő „jó gyakorlat gyűjteményünkbe” továbbra is várjuk ajánlásaitokat. Remélem, hogy legközelebb már a sikeres megvalósítás és lezárás utáni hosszú köszönetlistával és a folytatásra vonatkozó új tervekkel jelentkezhetek.

Takács Eszter
projektvezető

Tagjaink írták

A Körben találtam!

...még februárban egy EU-s továbbképzési lehetőséget:

Deutsches Museum, München, november 11–18., iskola és múzeum, egyhetes, bentlakásos, interaktív – SMEC-nek becézik, teljes angol neve: School and science museum: Cooperation for improving teaching, learning and discovery.

Egy pillanat alatt döntöttem: miért ne? Nem voltam még Münchenben, nem aludtam még múzeumban *! Tanulni meg szeretek. És ilyet eddig úgyse... És mennyi mindent megtanultam már a pályázat írása idején! A Comenius-Grundtwigról, a Tempusról, arról, hogy miből áll egy uniós pályázat; saját magamról, amikor számba vettem és leírtam, mi mindent csináltam már eddig; bankba jártam, devizaszámlát nyitottam – internetkapcsolattal! (amire a támogatást küldték euróban), szóval önállósodtam: Learning by doing...

Utazás?

Természetesen vonattal! Vasútbarát vagyok, és szomorú a mostani állapotok miatt. Szegény Petőfi, ha látná, hogyan szüntetnek ma meg „Száz vasutat, ezeret!” Talán ha a mai döntéshozók jármű-/közlekedésképrojekteken nőttek volna fel – teherfuvarozás, személyszállítás, út- vagy vasútépítés, energia, földmunkák, élőhelyek etc. nem így állnánk.

Ide tartozik müncheni tapasztalatunk: hidegben, hóesésben is percenként haladtak el mellettünk biciklisek – külön a számukra fenntartott (és tiszteletben tartott!) kerékpárúton, a járda és az úttest közötti sávban. Az áruházak, hivatalok előtt tizesével sorakoztak a korlátokhoz lakatolt biciklik! (Nekem, ha nem gyalog indulok a városba, két választásom van: vagy életemet kockáztatom a kocsisorok között, vagy szalalozok a járdán, és hallgatom a gyalogosok megjegyzéseit.)

Résztevők

Egy kínai mondás szerint: Ahol egyformák vagyunk, ott erősek leszünk, ahol sokfélék, ott gazdagok. Ez itt érezhető, szinte tapintható volt! A tizenhat résztvevő között volt, aki Ciprusról jött; volt, aki a Kanári-szigetéről; nyolcan jöttek Olaszországból, hárman Spanyolországból, egy Németországból, és ketten voltunk magyarok: Kovács Marcell a Magyar Természettudományi Múzeumból, és én a bagyi általános iskolából. Már a neveket is élmény volt hallgatni – és egy kicsit nehéz megtanulni... És mindenki azért jött, hogy egyszerre adjon és kapjon: tudást, tapasztalatot, ötleteket, lelkesedést, erőt és biztatást.

PowerPoint

Legtöbbjük (én nem *) laptopal érkezett, és nem okozott gondot nekik a prezentáció elkészítése. Ugyanis háromnapos „ráhangolás”: tanáraink előadásai, intézményük bemutatása, közös eszmecsereink után három napon át kiscsoportokban dolgoztunk egy általunk szabadon választott témán. Ami persze a múzeum valamely kiállításához kapcsolódott, és élesben kellett bizonyítanunk, hogy megértettük ennek a hétnek az üzenetét, és képesek vagyunk dolgozni rajta. (Én a tanítványaimnak is ezt mondom, amikor megijednek egy új feladattól, vagy egyszerűen csak lusták hozzá: mindent lehet: kérdezni, hibázni, tévedni, elrontani és újrakezdeni, egyet nem lehet: nem próbálkozni!)

Szóval, csoporttársaim pillanatok alatt összerakták a képeket, szövegeket, látszott hogy otthonosan mozognak ebben a high-tech világban. Persze hogy én is meg fogom tanulni! – de mint mindenben, ebben is az arany középutat látom üdvösnek: annak is megvan a szépsége, amikor egy gondolat vagy ötlet a pillanat varázsa alatt születik meg egy másik ember kézírásával – ami csakis az övé, az ő sajátja. Feketén-fehéren. Akár ha krétával.

A „staff”

Ha helyi értékén akarnám bemutatni tanárainkat, az újabb egész oldalt tenne ki...Azok nevét sorolom itt fel, akik végig ott voltak, akik egy csapatot alkottak – és nemcsak egymással, hanem velünk is!

Vásárhelyi Tamás, Magyarország

Traudel Weber, Németország

Maria Xanthoudaki - You can just call me Mary X ! *

Sara Calcagnini

Roberto Ceriani

Paolo Cavallotti – ők négyen Olaszországból

Jef Van Den Bosch – Belgium

Etienne Bolmont – Franciaország

És nem ám, hogy végeztem, majd jövök, ha megint én következem: szinte mindig mindegyikük jelen volt, és érdeklődéssel figyelte a kollégái előadását, segítette a hallgatók munkáját!

Esténként együtt vacsoráztunk München közeli éttermeiben – mindig máshol – , utána még beszélgettünk vagy énekeltünk a szálló halljában – hogy ők mikor készültek, egyeztettek, az rejtély!

A múzeum

Csupa fény, szín, hang, mozgás; csupa látványos, informatív és interaktív megoldás; láttuk a látogatókon, kétévesektől a nagyszülőkhöz, hogy ez minden korosztály számára egy olyan hely, ahol jó lenni, és észrevétlenül lehet tanulni. Ahol együtt van múlt-jelen-jövő, a tudomány és technika vívmányai – és a „fejlődés” árnoldalainak bizonyítékai...

Közös nyelv

Ha valami ösztönöz a nyelvtanulásra, akkor az ilyen helyzetek leginkább. Nincs rosszabb érzés (átéltem!), mint amikor van gondolatod, de nincsenek hozzá szavaid, vagy nem tudod őket úgy összerakni, hogy azt fejezzék ki, amit szeretnél. Azért a kurzus végére már kicsit összecsiszolódott az angol nyelv franciás/olaszos/magyaros/flamand stb. változata ■

Jó hír!

Jövőre ismét indul ez a kurzus, és várják a jelentkezőket Magyarországról is!

Időpontja: 2008. december 7–14. (München hóesésben is gyönyörűűü!)

So, be brave & open-minded, young in soul – and practise your english!

Gyalog Éva

Gödöllő

Kedves múzeumba járó pedagógus, illetve múzeumpedagógus Tagtársak!

Gyalog Éva beszámolója a tavalyi SMEC képzésről készült, amiről itt a Körben szerzett tudomást. A képzés célja: a tudományos ismeretek és kompetenciák tanításának javítása a múzeumok lehetőségeinek kihasználásával. 6 országból állt össze az a társaság, amely 2000–2003 között kidolgozta a tematikát. A munkát a milánói Leonardo da Vinci Múzeum szervezte, és itthonról a Magyar Természettudományi Múzeum vett benne részt. Tavaly Éván kívül egy múzeumi kolléga is résztvevő volt.

Az idén is meghirdettük a partnerekkel együtt sorrendben a negyedik kurzust. Ezúttal december 7–14. között lesz, megint a havas Münchenben, a Deutsches Museum-ban (ott a szállás is). Amennyi tudományt egy környezeti nevelő magába szív(ott), az jobbra elegendő a részvételhez, és kell némi angoltudás, mert egész héten együtt kell működni másokkal (akik esetleg spanyol, francia, német, cseh, olasz alapokról beszélnek/törnek az angolt).

A kurzusról bővebb információ a www.museoscienza.org/smec honlapon vagy az EU továbbképzései között található (Az egész életen át tartó tanulás jegyében meghirdetett Socrates, Comenius, Grundtvig, Leonardo programok közt). A képzés költségeinek (utazás, szállás, részvételi díj, napidíj) teljes összegét meg lehet pályázni egyéni pályázattal.

Most a www.tka.hu (Tempus Közalapítvány) honlapján az Aktuális pályázatok közt találtam pl. a Comenius szakmai továbbképzés pedagógusoknak címszó alatt a pályázatot. Az október–december közti tanfolyamokra való pályázat beadási határideje június 30. Ha valaki június 16-ig beadja; ellenőrzik, hogy minden rendben van-e a pályázatában, és szólnak, ha valami hiányzik vagy nem stimmel. Érdemes kicsit körülnézni a honlapon, és az iroda munkatársai mindenkor kedvesen adnak felvilágosítást. (És kiderülhet, hogy a múzeumban dolgozók hogyan pályázhatnak...)

További kontakt: Ms Traudel Weber at the Deutches Museum, G.Weber@deutsches-museum.de

Gyertek Münchenbe!

Vásárhelyi Tamás

Versek, szépségek

Egyszer Szentendrén – egy Böbe által vezetett szervezetejlesztő tréning éjszakai sétáján – hangzott el Victor András szájából az alábbi Nadányi Zoltán vers, mely számomra is nagyon kedves. Fogadjátok, és szívleljétek meg szeretettel!

FOHÁSZ

Az ágyból, délelőtt
fohászom az egekbe fölremeg:
Úristen, adj erőt,
Hogy szeghessem kötelességemet.

Ne járjak, mint a pontos óragép
És mint a ló, mely ostorszóra lép.

Ne rakódjék rám, mint nyálkás pete,
Vén csámcsogók nyálkás dicsérete.

Ha látom fent a Göncöl szekerét,
Hét csillagát szórom szertesztét.

Ne lássak én szekeret, rudat ott,
Ne lássak számokat, csak csillagot.

Úristen, adj erőt, fent és alant
Ne lássak számokat, csak számtalant.

Ne kettőt, hármat, melynek más örül,
A végtelent lássam magam körül.

Ne tudjam, melyik szám alatt lakom,
Zörgessek minden ajtón, ablakon.

Továbbra is várom lélekmelegítő soraitokat kedves költőtök, írótok nyomán
(erika.saly@gmail.com)!

Szeretettel: Saly Erika

Közérdekű

Elektronikus kapcsolattartás!

Kedves Tagtársunk!

Nagyon köszönjük annak a lelkes és figyelmes 42 főnek, akik már kitöltötték a honlapunkon található kérdőívet. Hasznos információkhoz jutottunk belőlük, például, hogy a többség használná a jelszóval védett, csak tagok számára elérhető tartalmakat a honlapunkon, és a fórum adta lehetőségeket is.

Ellenben bízunk benne, hogy sokkal több aktív tagunk van, aki csak elfelejtette vagy nem vette észre ezt a felhívást, és általuk tovább fog bővülni a lista, mely az elektronikus kapcsolattartást segíti a tagjaink között.

Kérjük még egyszer, hogy akinek van rá módja, lépjen fel az egyesület honlapjára, onnan tovább az „Elektronikus kapcsolattartás” oldalra, válaszoljon az ott található kérdésekre, s a kitöltött kérdőívet minél hamarabb, de legkésőbb május 30-ig küldje el (az „Elküld” gombra kattintva).
Köszönjük.

az Elnökség

Hírek az irodából

Március közepétől az irodánkban dolgozik Pál Ildikó. Elsősorban a pénzügyi adminisztrációt végzi. Fizetéséhez az illetékes munkaügyi központtól kapunk támogatást.

V.A.

Megújuló energiák – az AIESEC legújabb projektje

Az AIESEC olyan, felsőoktatásban tanulók és végzetek által vezetett szervezet, mely 110 országban foglalkozik fiatalok **fejlesztésével, vezetőképzsével**. A Pénzügyi és Számviteli Főiskolán nemrégiben indult a környezettudatos vezetők képzését megcélzó projekt, melynek keretében alternatív energiákkal foglalkozó cégekkel vesszük fel a kapcsolatot.

További információ a honlapon!

Újdonság!!!!!!!!!!!!

Megjelent és kapható egyesületünk legújabb kiadványa!

B. Parti Krisztina: „Gyertek velem felhőlesre!”

Ára 500.-Ft/ db

Megtalálható és megrendelhető a honlapunkon is.

A következő KÖR és Módszerkosár

Következő számunk előreláthatólag szeptemberben fog megjelenni. Ezért a megjelentetésre szánt írásokat augusztus 18-ig kérjük elküldeni Hársas Évának (eharsas@hotmail.com).

Regisztráció a honlapon

Kedves Tagtársak!

Május 19.-től lehetőség nyílik regisztrálni honlapunkon! Erről és egyéb új lehetőségekről bővebb információt az aktuális hírek között fogunk közzé tenni.

Köszönettel

Szekeres Tamás

Felelős kiadó: az Egyesület elnöke
Szerkesztő: Hársas Éva
Tördelés: Szekeres Tamás
Postacím: 1397 Bp. Pf. 530.
Honlap: www.mkne.hu

Iroda: 1113 Bp. Zsombolyai u. 6.
Tel/Fax: 321-4796
e-mail: mkne@mkne.hu
Fogadóórák: Hétfő–péntek: 10-12h és 14-16h
(előzetes egyeztetés alapján)